

เก็บตก.....ผลการวิจัย....สำหรับครูหรือผู้บริหารโรงเรียน

นำเสนอเมื่อ : 29 พ.ค. 2552

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ

ชื่อผู้เขียน

ดร.พจนัน สะเพียรชัย ,

เนื้อหา

การวิจัยในทางการศึกษามักจะแยกพิจารณากว้าง ๆ ได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การวิจัยเพื่อการตัดสินใจ การบริหารและกำหนดนโยบาย ซึ่งอาจจะเรียกว่า “D-Study” อีกประเภทหนึ่งเป็นการวิจัยเพื่อเสาะแสวงหาความรู้ความจริง เพื่อเสริมสร้างกฎเกณฑ์และทฤษฎี เพื่อประโยชน์ในการอธิบายทำนายและควบคุมปรากฏการณ์ทางการศึกษาในฐานะเป็นศาสตร์หนึ่ง การวิจัยประเภทนี้ เรียกว่า “G-Study” ในช่วง 10-20 ปีที่ผ่านมา นักเศรษฐศาสตร์ นักสังคมวิทยาสนใจที่จะวิเคราะห์วิจัยการศึกษามากขึ้น และมักจะเป็นผู้นำรูปแบบการวิจัยมาเป็นแนวทางให้ขบคิดกัน รูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมกันแพร่หลายมากก็คือ Educational Production Function (E.P.F.) หลายสิบประเทศในโลกนี้ ก็ใช้รูปแบบนี้เป็นแม่บทในการวิจัย

- โดยมีเจตนาว่าผลสัมฤทธิ์ของตัวแปรที่จะสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลจากการทบทวนงานวิจัยใน 30 ประเทศที่ไชระบบนี้ปรากฏผลตรงกันและน่าสนใจอยู่มาก และปรากฏผลที่ขัดแย้งก็มีมาดั่งจะขอยกมาพอสังเขปที่สำคัญที่เกี่ยวกับนโยบาย ดังนี้
1. จำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นที่เพิ่มขึ้นจาก 20 ถึง 30 คนนั้น ไม่กระทบกระเทือนถึงคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แต่มักจะเกี่ยวกับความไม่พอใจของครูที่สอนเด็กในชั้นที่มีจำนวนมากขึ้น
 2. แบบเรียนที่ผ่านการทดลองทั้งรูปแบบ การเสนอเนื้อหา ขนาดตัวอักษร และความยากง่ายของคำนั้น มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
 3. เด็กที่ใช้เวลาทำการบ้านเสมอ ๆ มักจะเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดีขึ้นเรื่อย ๆ
 4. คุณวุฒิของครูอย่างเดียวไม่เป็นตัวชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน แต่ครูที่มีคุณวุฒิสอง บรรยาภาศในการทำงานดี มีสภาวะแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ตำราแบบเรียนและระบบบริหารที่ดีมักจะมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ดังนั้น การผลิตครูที่วุฒิสอง และไม่มีอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกทางการศึกษาอื่น ๆ นั้น ครูผู้นั้นก็ไม่สามารถจะทำการสอนได้ดี ดังไปจากครูที่ไม่มีวุฒิตั้งแต่ประการใดเลย
 5. ประสบการณ์หรือจำนวนปีในการสอน ไม่ชี้ให้เห็นเด่นชัดว่าสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
 6. จำนวนปีในการฝึกหัดครูก็ไม่ปรากฏว่าเป็นตัวชี้ที่เด่นชัดถึงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
 7. ฐานะเศรษฐกิจของนักเรียนเป็นดัชนีที่สำคัญและสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 8. สุขภาพ อนามัย อาหารของนักเรียนสัมพันธ์กับผลการเรียนสูง และสัมพันธ์กับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวด้วยเช่นกัน ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าฐานะเศรษฐกิจนั้นอาจจะไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผลการเรียน แต่เป็นตัวชี้ถึงความมั่งคั่งมั่นคงทางการเงินของครอบครัว
 9. นักเรียนที่ตกชั้นซ้ำมีแนวโน้มจะตกอีกและเรียนได้ผลต่ำเสมอ ๆ

ผลการวิจัยที่นำสรุปมาเสนอ ๆ นี้ชี้แนวนโยบายอะไรบางอย่าง อย่างน้อยที่สุดผู้วางแผนก็คงจะมีความสบายใจที่จะกำหนดนโยบายให้มีชั้นเรียนที่มีนักเรียนไม่น้อยเกินไป แต่ครูนั้นจะต้องเอาใจใส่ให้การบ้านสม่ำเสมอ แบบเรียนและอุปกรณ์การศึกษาเหล่านั้นต้องมีการปรับปรุงทดลองแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ทั้งในแง่ของเนื้อหาสาระและวิธีการจัดเสนอ จะต้องมีการปรับปรุงสุขภาพอนามัย อาหาร การอบรมเลี้ยงดูเด็กเล็กหรือเด็กก่อนวัยเรียนให้พร้อมวิสตอุปกรณ หลักสูตรจะต้องมีการพัฒนาขึ้นอย่างจริงจัง และให้ถึงมือเด็กผู้โชโหมมากที่สุดที่จะทำได้ ทั้งนี้การปรับปรุงคุณภาพของการศึกษานั้น ถ้ามุ่งผลิตครูให้มีคุณวุฒิสองขึ้นแต่เพียงอย่างเดียวโดยละเลยอุปกรณ์แบบเรียน และบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีแล้ว ก็ยากที่จะหวังผลการศึกษาให้เด็กมีคุณภาพได้

การวิจัยในลักษณะที่กล่าวแล้วนั้นเป็นการวิจัยเชิงนโยบาย เพียงแต่ชี้ให้เห็นกว้าง ๆ แต่ไม่สามารถจะชี้ถึงสาเหตุที่แท้จริงได้ มีท่านผู้รู้หลายคนชี้ให้เห็นว่า การวิจัยทำนองนี้ควรจะทำทุก ๆ 4-5 ปีเป็นระยะ ๆ ไป เพื่อตรวจสอบแนวโน้มกว้าง ๆ แต่การวิจัยที่จำเป็นและต้องทำให้ลึกซึ้งคือ การวิจัยประเภทที่สอง (G-Study) ซึ่งเป็นการทดลอง และมีแนวโน้มใหม่เกิดขึ้นในหลายประเทศที่จะทำร่วมกัน โดยอาศัยรูปแบบการวิจัยคล้าย ๆ กันอีก คือ มีสมมุติฐานกว้าง ๆ ว่า

1. ความรู้เดิมของผู้เรียน อันใดแก่ ความรู้พื้นฐานที่จะช่วยเป็นอุปกรณของความคิดในสถานการณ์ที่เป็นการเรียนใหม่ เมื่อความรู้เดิมมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องใหม่แน่นแฟ้นมากเท่าใด ก็จะทำให้การเรียนนั้นได้ผลดี และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นถ้าสมมุติฐานนี้เป็นความจริง ผู้สอนก็มีความรู้ที่สอนนั้นที่สอนคนหาความรู้เดิมของผู้เรียนในสวนที่จำเป็นและเกี่ยวข้องจริง ๆ และขาดมิได้กับบทเรียนใหม่ ถ้านักเรียนยังไม่มีการสอนซ่อมเสริมให้ จึงทำให้การเรียนได้ผล
2. ความสามารถและความถนัดในการเรียน นักเรียนมีความถนัดในการเรียนต่างกัน ความถนัดนี้อาจจะมองได้ 2 ลักษณะคือ ความถนัดที่เป็นผลผลิตของความรู้เดิมสวนหนึ่งกับความถนัดที่เป็นของเฉพาะตัว ที่ติดมาแต่กำเนิดอีกสวนหนึ่ง ความถนัดทั้งสองอย่างนี้จะบ่งชี้ถึงศักยภาพที่จะเสริมให้การเรียนได้ผลดีขึ้น
3. ความวิริยะอุตสาหะ ตั้งใจมีสมาธิ มุ่งมั่นอยู่เสมอ คุณภาพของการเรียนนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะทางจิตวิทยาข้อนี้อยู่มาก ก็คงเป็นจริงอย่างสุภาพสันติไทย ๆ ที่ว่า “ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น”
4. เวลาที่ใช้จริงในการเรียนที่สอดคล้องกับธรรมชาติของบทเรียน เช่น การฝึกฝน การทำกาบ้าน การทำแบบฝึกหัดบทเรียน บางอย่างฝึกสั้น ๆ แล้วหยุดฝึกซ้ำเป็นระยะ ๆ ได้ผลดีกว่าฝึกติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ แต่บทเรียนบางอย่างก็ใช้เวลาฝึกนานเป็นช่วง ๆ ที่สำคัญคือ การฝึกนั้นอย่าให้เกิดความเบื่อหน่าย แต่ให้เกิดความเพลิดเพลินแทน ดังนั้นครูที่ดีควรจะศึกษาช่วงของความสนใจของลูกศิษย์ตนเองให้เขาใจพอที่จะจัดการบ้านและให้งานทำได้โดยไม่ขัดกับธรรมชาติของเด็ก
5. คุณภาพการสอนของครู อันใดแก่ การเตรียมการสอน ความตั้งใจ การเสนอคำสอน จัดลำดับก่อนหลังตามความยากง่ายมีเครื่องช่วย และเครื่องเสริมความสนใจ มีการทบทวนแก้ไข ฯลฯ อันเป็นเรื่องของพฤติกรรมการสอนที่ดีนั่นเอง ดังนั้น ครูที่เตรียมการสอนจึงมีโอกาที่จะสอนเด็กได้ดีกว่าครูที่ไม่ได้เตรียมการสอน
6. องค์ประกอบภายนอกห้องเรียน เช่น เสียงรบกวนขณะที่เรียน การจัดชั้นเรียน บรรยากาศในห้องเรียนก็มีส่วนในการเสริมผลการเรียนของนักเรียนอยู่มาก

ผลการวิจัยเก็บตกเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เล่ามา เก็บมาจากการอ่านและการไปร่วมประชุมของคณะผู้ทบทวนงานวิจัยทางการศึกษาซึ่งตั้งใจจะเล่าสั้น ๆ และง่าย ไม่ใหม่เทคนิควิธีการวิจัยเชิงปริมาณแต่อย่างใด โดยหวังผลว่า ท่านผู้อ่านจะได้นำไปคิดไปใช้ทั้งในแง่การปฏิบัติการวิจัย และการปฏิบัติการสอนในฐานะครูหรือผู้บริหารโรงเรียน

